

Arbeidstilsynet

Fremdrift

Overtredelsesgebyr og anmeldelser

Rapporteringsperiode: 1. januar 2025–31. mars 2025

Oppdatert: 3. april 2025

Neste oppdatering: juli 2025

Innhold

Innledning	2
Overtredelsesgebyr	3
Beskrivelse	3
Vedtak om overtredelsesgebyr – nøkkeltall	3
Næringer med flest overtredelsesgebyr	4
Dette handler overtredelsesgebyrene om	5
Momenter for illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr	5
1.1. Vurderinger av alvorlighet	6
1.2. Vurderinger av grad av skyld	6
1.3. Vurderinger av gjentakelse	7
1.4. Vurderinger av forebyggelse	7
1.5. Vurderinger av mulige fordeler	8
1.6. Vurderinger knyttet til å fremme interesser	9
1.7. Andre reaksjoner	9
1.8. Virksomhetens økonomiske evne	10
Likviditetsgrad	10
Soliditetsgrad	11
1.9. Den preventive effekten	11
1.10. Totalvurdering	13
Anmeldelser	14
Beskrivelse	14
Anmeldelser – nøkkeltall	14
Hvor anmelder vi – næring	15
Referanser	16

Innledning

Fremdrift er en rapportserie som gir informasjon om Arbeidstilsynets løpende innsats innenfor prioriterte områder. Rapportene er ikke ment å dekke alt Arbeidstilsynet gjør, men de gir en overordnet oversikt på utvalgte områder.

I denne Fremdriftsrapporten ser vi nærmere på følgende:

- vedtak om overtredelsesgebyr så langt i 2025
- anmeldelser så langt i år

Arbeidstilsynet har siden 1. januar 2014 hatt myndighet til å ilegge en virksomhet overtredelsesgebyr for overtredelser begått etter samme datoen. I henhold til arbeidsmiljøloven §18.10 andre ledd, skal Arbeidstilsynet bruke overtredelsesgebyr når vi finner alvorlige, kritikkverdige eller gjentatte brudd på regelverket. Vi skal politianmelde grov arbeidslivskriminalitet og lovovertridelser i saker hvor vi vurderer at overtredelsesgebyr ikke vil ha tilstrekkelig effekt som sanksjon. På grunn av forbud mot dobbeltstraff i den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, kan vi ikke ilegge overtredelsesgebyr og anmeldelse for det samme lovbruddet. Vi vurderer fra sak til sak om vi skal ilegge overtredelsesgebyr eller anmelde et alvorlig lovbrudd, som regel i dialog med politiet.

Overtredelsesgebyr

Beskrivelse

Overtredelsesgebyr som blir ilagt av Arbeidstilsynet tilfaller statskassen og kan fra 1. juli 2024 maksimalt utgjøre 50 ganger grunnbeløpet i folketrygden. Grunnbeløpet (G) er regulert i folketrygdlovens §1-4, og er på kr 124 028 i perioden 1. mai 2024 frem til 4. april 2025. Beløpet justeres 1. mai hvert år av Stortinget etter trygdeoppgjøret. Dette betyr at Arbeidstilsynet kan gi overtredelsesgebyr på opp til cirka kr 6 201 400 etter dagens satser, eller inntil fire prosent av virksomhetens årlige omsetning. Overtredelsesgebyr kan ilegges selv om ingen enkeltperson har utvist skyld.

Arbeidstilsynet utmåler størrelsen på hvert overtredelsesgebyr individuelt for å unngå urimelige eller ubetydelige satser sett i forhold til virksomhetens betalingsevne. Både illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr baserer seg på en liste med ni momenter i arbeidsmiljøloven §18.10 andre ledd som skal vurderes:

- a. hvor alvorlig overtredelsen er,
- b. graden av skyld,
- c. om det foreligger gjentakelse,
- d. om virksomheten ved retningslinjer, instruksjon, opplæring, kontroll eller andre tiltak kunne ha forebygget overtredelsen,
- e. om virksomheten har hatt eller kunne ha oppnådd noen fordel ved overtredelsen,
- f. om overtredelsen er begått for å fremme virksomhetens interesser,
- g. om andre reaksjoner som følge av overtredelsen blir ilagt virksomheten eller noen som har handlet på vegne av denne,
- h. virksomhetens økonomiske evne, og
- i. den preventive effekten.

Når det gjelder vurdering av de ulike momentene, er det forarbeidene, egen forvaltningspraksis og rettspraksis som legges til grunn. På bakgrunn av disse momentene skal Arbeidstilsynets juristene foreta en totalvurdering av saken. Listen over er heller ikke uttømmende, og hvis sakens natur tilsier det, kan det også legges vekt på andre momenter [1].

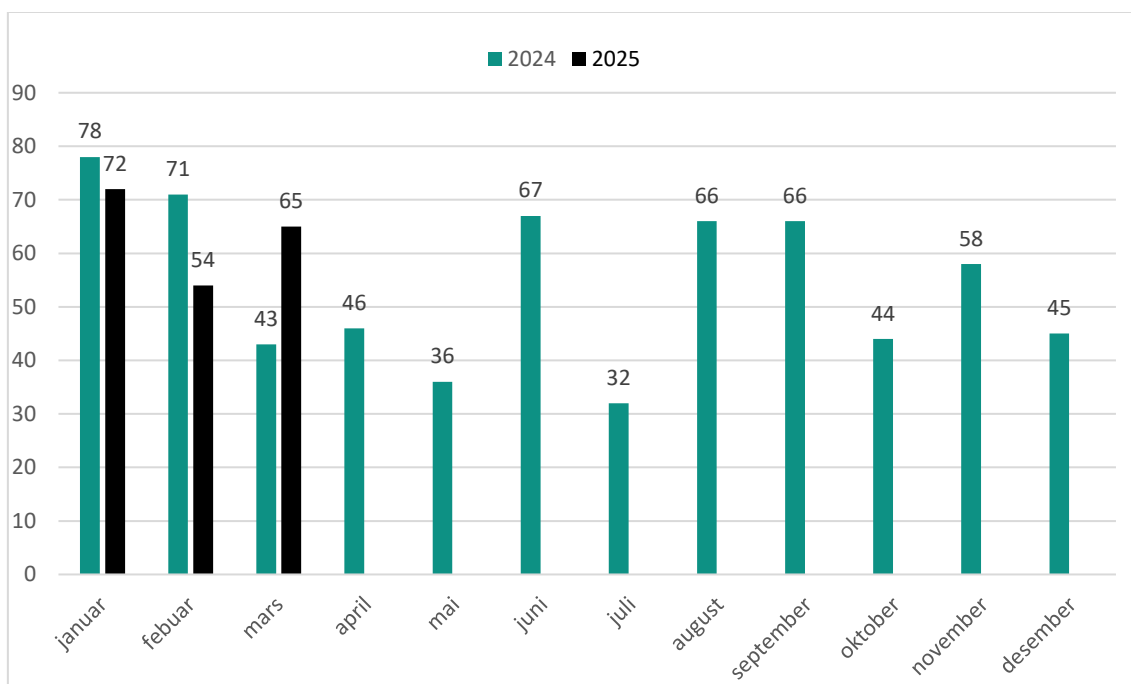
Vedtak om overtredelsesgebyr – nøkkeltall

I perioden 1. januar–31. mars 2025 har Arbeidstilsynet gitt 191 vedtak om overtredelsesgebyr på totalt 22 970 000 NOK. Merk at alle tall knyttet til antall vedtak og sats for overtredelsesgebyr ikke er justert for eventuell klagebehandling i andre instans. Tabell 1 viser antall vedtak om overtredelsesgebyr de siste fire årene og til og med 31. mars i år. Tabellen viser at antall vedtak om overtredelsesgebyr økte hvert år fra 2021 til 2023, men så gikk antallet ned fra 793 vedtak i 2023 til 652 i 2024.

Tabell 1: Antall vedtak om overtredelsesgebyr de siste fire årene og til og med 31. mars 2025.

	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall vedtak om overtredelsesgebyr	393	478	793	652	191	2 507

I figur 1 ser vi hvordan vedtakene om overtredelsesgebyr fordeler seg gjennom året for 2024 og hittil i 2025.

Figur 1: Antall vedtak om overtredelsesgebyr per måned i 2024 og til og med 31. mars 2025.

Næringer med flest overtredelsesgebyr

Vi har gitt flest vedtak om overtredelsesgebyr i næringen bygge- og anleggsvirksomhet så langt i 2025. Tabell 2 gir en oversikt over de ti næringene hvor vi har gitt flest vedtak om overtredelsesgebyr hittil i 2025 sammenlignet med 2024.

Tabell 2: Antall vedtak om overtredelsesgebyr gitt i de ulike næringer i 2024 og til og med 31. mars 2025.

Næring	2024	2025
F Bygge- og anleggsvirksomhet	360	126
G Varehandel, reparasjon av motorvogner	58	20
I Overnattings- og serveringsvirksomhet	43	17
N Forretningsmessig tjenesteyting	41	8
C Industri	40	8
P Undervisning	2	5
Q Helse- og sosialtjenester	1	2
L Omsetning og drift av fast eiendom	15	2

S Annen tjenesteyting	6	2
H Transport og lagring	17	1
O Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	3	1
A Jordbruk, skogbruk og fiske	9	0
M Faglig, vitenskapelig og teknisk tjenesteyting	6	0
E Vannforsyning, avløps- og renovasjonsvirksomhet	3	0
R Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	1	0
J Informasjon og kommunikasjon	1	0
B Bergverksdrift og utvinning	1	0
Manglende	1	0
D Elektrisitets-, gass-, damp- og varmtvannsforsyning	1	0
Totalsum	609	191

Dette handler overtredelsesgebyrene om

Tabell 3 gir en oversikt over de ti temaene der vi har vedtatt flest overtredelsesgebyr så langt i 2025. De fleste vedtakene gjelder hhv. bygnings- og utstyrmessige forhold – som handler nesten utelukkende om farlig arbeid i høyden – og HMS-kort. Merk at ett overtredelsesgebyr kan gjelde flere brudd innenfor ulike undertema.

Tabell 3: Antall vedtak om overtredelsesgebyr fordelt på undertema hittil i år.

Undertema	Antall vedtak om overtredelsesgebyr
Bygnings- og utstyrmessige forhold	83
HMS-kort	72
Arbeidstidsordninger	36
Maskiner og annet arbeidsutstyr	23
Registrerings- og meldeplikt	8
Lønnssystemer	7
Vold og trusler	4
Arbeidsavtaler	4
Arbeidsgivers ansvar for organisering av arbeidet	3
Byggherre	2

Momenter for illeggelse og utmåling av overtredelsesgebyr

Momentene som er vurdert i forbindelse med vedtak om overtredelsesgebyr så langt i 2025, er presentert under. Momentene presenteres her hver for seg, men det er viktig å presisere at flere momenter henger sammen med hverandre. Dette betyr at momentene ikke vurderes hver for seg, men inngår i en helhetsvurdering [1].

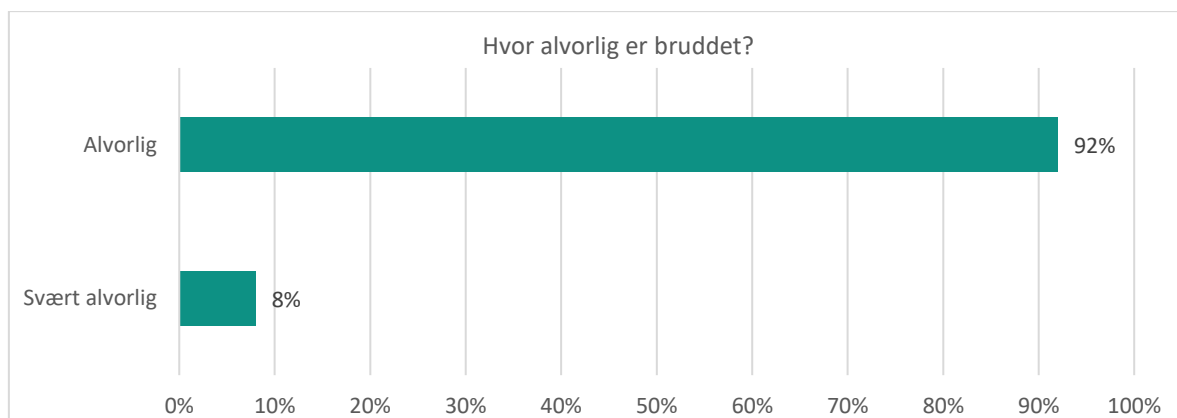
Det er viktig å merke at vurderingene presentert under gjelder for alle saker hvor resultatet var at virksomheten ble ilagt overtredelsesgebyr. Sakene hvor vurderingene førte til at virksomheten ikke ble ilagt overtredelsesgebyr er ikke omfattet av denne rapporten.

1.1. Vurderinger av alvorlighet

Ifølge Prop. 83L (2012-2023): 58., skal følgende punkter vurderes når alvorlighet skal vurderes:

- bruddets omfang – hvor mange som er rammet av bruddet
- bruddets virkninger – hvorvidt noen er skadet som følge av bruddet, eller skadepotensiale hvis ingen er skadet
- hvorvidt bruddet er systematisk og planlagt

Figur 2 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder vurderinger av alvorlighet. Som figuren viser vurderte vi at bruddene var alvorlige i 92 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr, og svært alvorlige i 8 prosent.

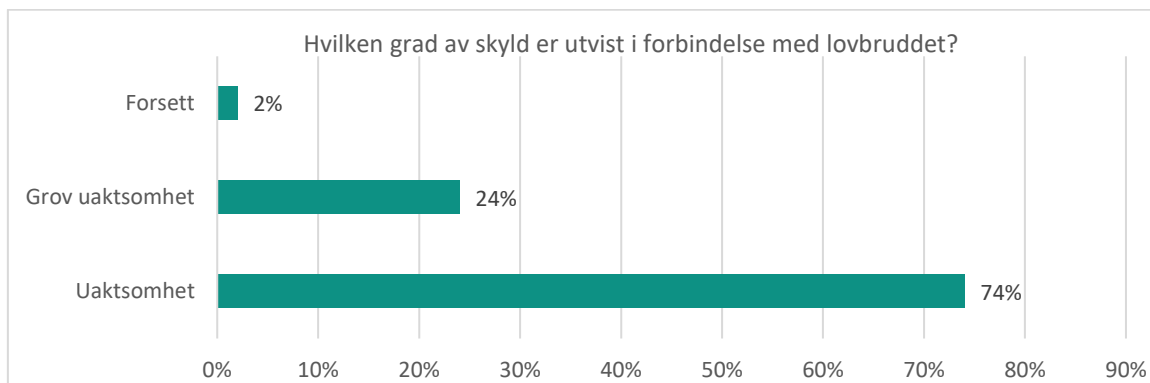

Figur 2: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til alvorlighet.

1.2. Vurderinger av grad av skyld

Dette momentet henger sammen med momentet om alvorlighet. I de tilfellene det kan påvises at det foreligger skyld, taler dette for at overtredelsesgebyr skal ilegges, ifølge Prop. 83L (2012-2023): 58. Dette har også betydning for utmålingen av gebyret. Det er likevel ikke et krav at det ble utvist skyld for at overtredelsesgebyr kan ilegges.

Figur 3 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder vurderinger av grad av skyld. Som figuren viser vurderte vi at det var uaktsomhet i 74 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr, og grov uaktsomhet i 24 prosent. I to prosent vurderte vi at det var forsett.

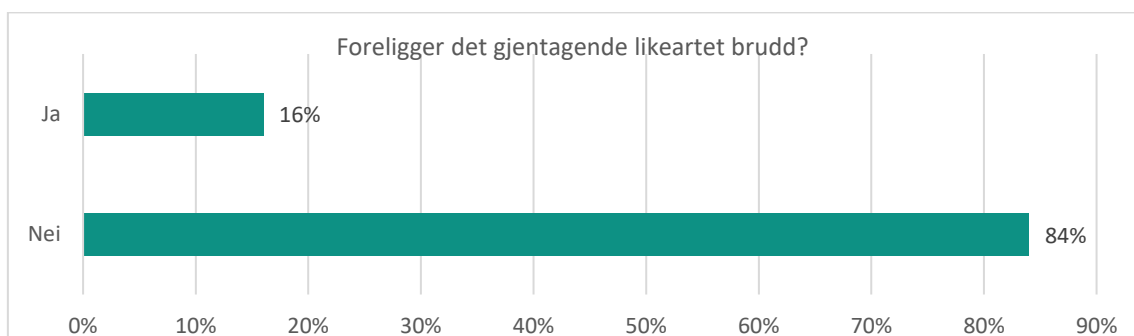

Figur 3: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til grad av skyld.

1.3. Vurderinger av gjentakelse

Hvis Arbeidstilsynet oppdager et likeartet brudd begått av samme virksomhet, taler dette for at overtredelsesgebyr ilegges. Når det gjelder utmålingen, skal det legges vekt på hvor nært beslektet bruddet er og hvor mye tid som har gått mellom hvert brudd. I hvilken utstrekning det kan anses som en reell gjentakelse er hovedspørsmålet her. Dette momentet åpner for en vid tolkning av hva som er likeartet.

Figur 4 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder vurderinger av om det foreligger gjentakende likeartet brudd. Som figuren viser vurderte vi at det ikke foreligger gjentakende likeartede brudd i 84 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr. I 16 prosent av vedtakene vurderte vi at det forelå gjentakende likeartede brudd.

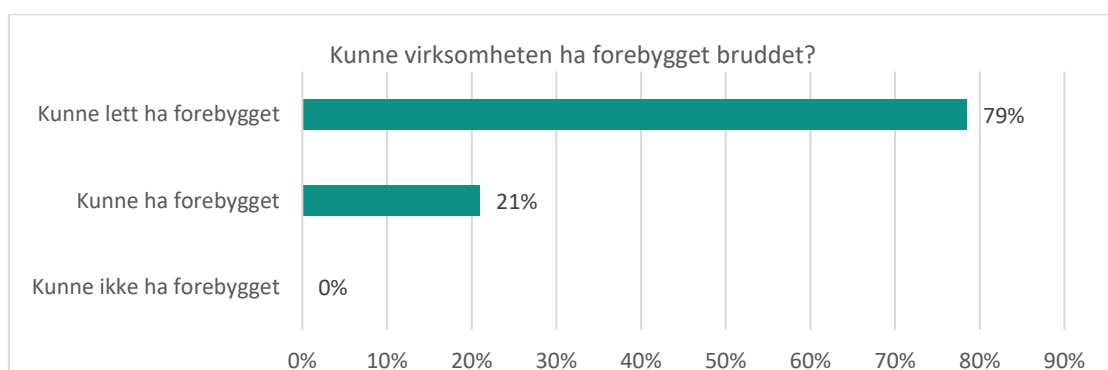
Figur 4: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurdering knyttet til gjentakelse.

1.4. Vurderinger av forebyggelse

Hvis en virksomhet begår et brudd på regelverket som kunne blitt forebygget ved bruk av retningslinjer, instruksjoner, opplæring, kontroll eller på andre måter, vil dette tale for at bruddet skal anses som alvorlig [1]. Hvis bruddet derimot skjer som et resultat av enten force-majeure, altså omstendigheter som virksomheten ikke har noen form for kontroll over, eller en person som handler på vegne av virksomheten som også har handlet i strid med instruks og i strid med virksomhetens interesse, taler dette imot at

overtredelsesgebyr ilegges [1]. Dette momentet handler derfor delvis om riktig ansvarsplassering.

Figur 5 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder om virksomheten kunne ha forebygget bruddet. Som figuren viser, vurderte vi at virksomhetene lett kunne ha forebygget bruddet i 79 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr, og at de kunne ha forebygget i 21 prosent. Så langt i år er det ingen tilsyn hvor vi vurderte at virksomhetene ikke kunne ha forebygget bruddet.

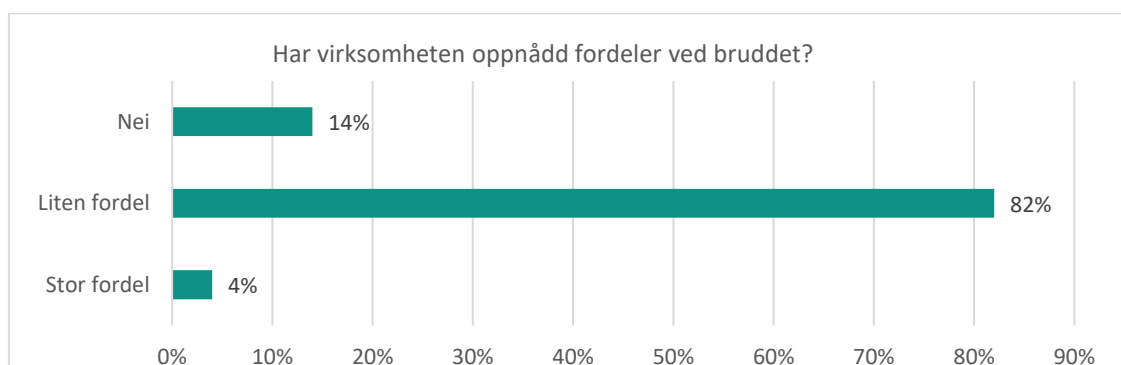

Figur 5: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til forebyggelse.

1.5. Vurderinger av mulige fordeler

Regelverksbrudd skal ikke lønne seg. Dette momentet omfatter både økonomiske samt andre typer fordeler, som virksomheten har fått, eller kunne ha fått, ved bruddet [1]. Et brudd som har eller kunne ha gitt virksomheten et konkurransefortrinn vil være omfattet av dette momentet. Når det gjelder utmålingen, bør størrelsen på overtredelsesgebyr i det minste utligne en eventuell fordel virksomheten har oppnådd ved bruddet.

Figur 6 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder om virksomheten har oppnådd fordeler ved bruddet. Som figuren viser, vurderte vi at virksomhetene oppnådde en liten fordel i 82 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr, og en stor fordel i fire prosent. I 14 prosent av vedtakene vurderte vi at virksomhetene ikke oppnådde fordeler ved bruddet.

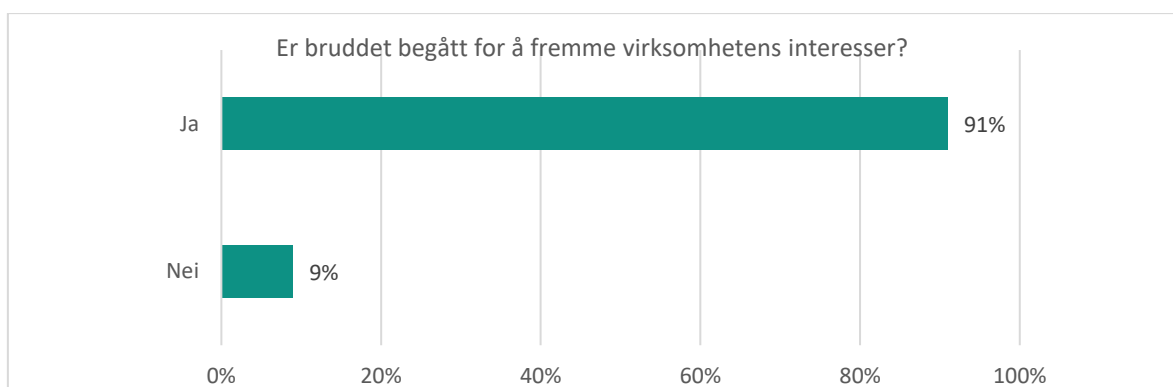

Figur 6: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til fordel.

1.6. Vurderinger knyttet til å fremme interesser

I likhet med momentet som handler om vurdering av forebyggelse, handler dette momentet om riktig ansvars plassering. Hvis bruddet er begått for å fremme virksomhetens interesser, taler dette for at ansvaret ligger hos virksomheten, og følgelig også taler for et større overtredelsesgebyr [1].

Figur 7 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder vurderinger av om bruddet ble begått for å fremme virksomhetens interesser. Som figuren viser, vurderte vi at virksomhetene hadde begått bruddet for å fremme virksomhetens interesser i 91 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr.

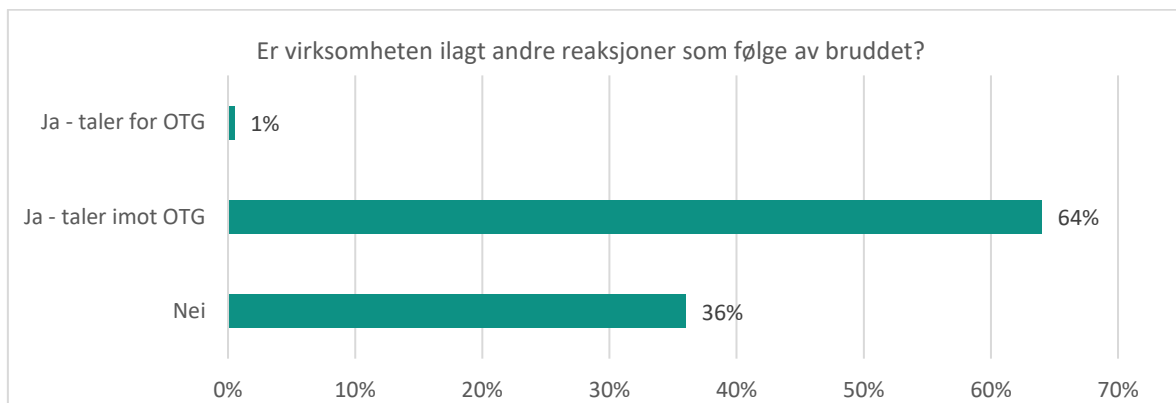

Figur 7: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til å fremme interesser.

1.7. Andre reaksjoner

Det samlede sanksjonsnivået overfor en virksomhet skal være forholdsmessig [1]. Dette betyr at eventuelle andre reaksjoner som har blitt gitt i saken må hensyntas når vi vurderer å gi overtredelsesgebyr.

Figur 8 viser hvordan vedtakene fordeler seg når det gjelder vurderinger på bakgrunn av andre reaksjoner i saken. I saker hvor vi har gitt overtredelsesgebyr, viser figuren at vi nesten utelukkende har vurdert at andre reaksjoner gitt i saken faktisk taler imot å gi et overtredelsesgebyr. Hvis vi for eksempel har stanset virksomheten, anses dette for å være en streng reaksjon som isolert sett taler imot å gi et overtredelsesgebyr i tillegg. Vi har likevel gitt overtredelsesgebyr fordi illeggelse av overtredelsesgebyr baserer seg til syvende og sist på en helhetsvurdering av alle momentene samlet sett.

Figur 8: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til andre reaksjoner.

1.8. Virksomhetens økonomiske evne

Denne vurderingen er relevant for utmålingen av overtredelsesgebyret. Det er viktig at størrelsen på overtredelsesgebyret ivaretar en god balanse mellom at gebyret er stort nok til at virksomheten faktisk merker det, samtidig som det ikke oppleves som urimelig eller uforholdsmessig.

Når vi vurderer virksomhetens økonomiske evner, innhenter vi informasjon om virksomhetens driftsinntekter, likviditetsgrad og soliditetsgrad. Vi henter disse opplysningene fra offentlige kilder som proff.no eller lignende.

Driftsinntekter er virksomhetens bruttoinntekter, det vil si inntekter fra for eksempel salg av varer eller tjenester før skatt og eventuelle andre avgifter og kostnader har blitt trukket ifra. Sammen med driftskostnadene, kan vi få et inntrykk av hvorvidt en virksomhet går med under- eller overskudd.

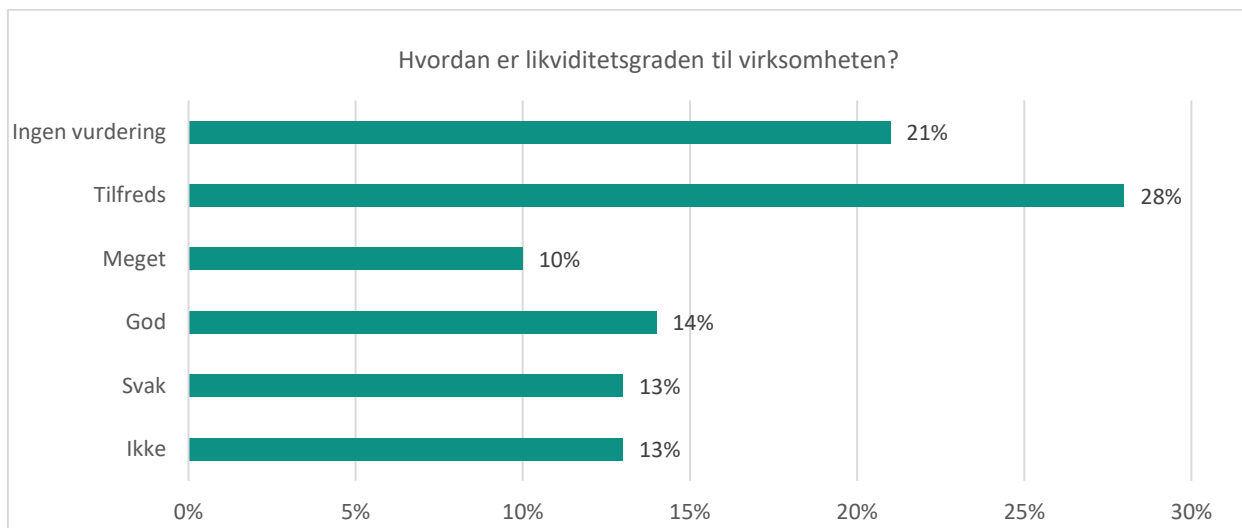
Likviditetsgrad er et mål på hvor god betalingsevnen til en virksomhet er. Dette bruker vi til å vurdere om en virksomhet har kapasitet til å betale et gebyr av visse størrelser.

Soliditetsgrad er et mål på hvor stor andel av virksomhetens eiendeler er nedbetalt med egenkapital. Dette bruker vi til å vurdere hvor stort tap virksomheten vil kunne tåle.

Under presenteres en oversikt over hvordan vi har vurdert henholdsvis likviditetsgraden og soliditetsgraden til virksomheter i sakene hvor vi har gitt overtredelsesgebyr.

Likviditetsgrad

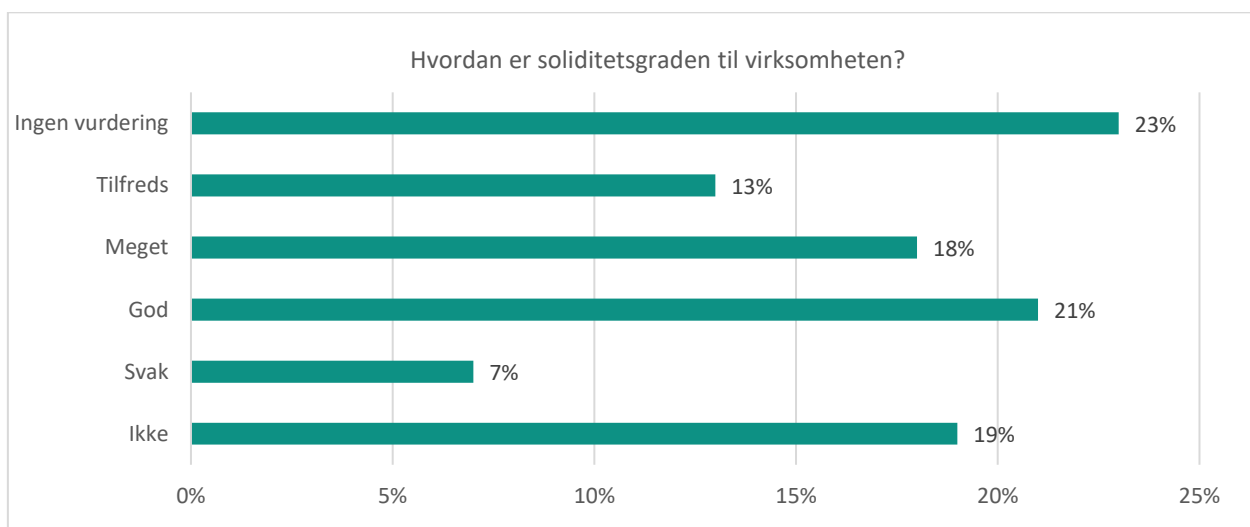
Figur 9 viser at vi i 52 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr har vurdert at virksomheten har en betalingsevne som er tilfreds, meget god eller god.

Figur 9: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til likviditetsgrad.

Soliditetsgrad

I 52 prosent av vedtakene om overtredelsesgebyr har vi vurdert at virksomheten har en soliditetsgrad som er tilfreds, meget god eller god.

Figur 10: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til soliditetsgrad.

1.9. Den preventive effekten

Dette momentet skal vurderes i lys av alle de foregående momentene. Denne effekten skal vurderes både når det gjelder den enkelte virksomheten, men også den eventuelle allmennpreventive effekten.

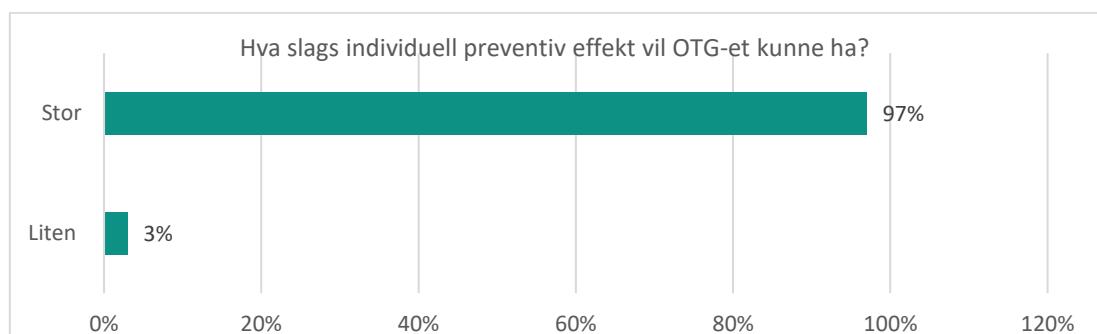
Når det gjelder illeggelse av overtredelsesgebyr, henger dette momentet spesielt tett sammen med vurderingene knyttet til virksomhetens muligheter til å forebygge bruddet, hvor alvorlig bruddet er, samt hvorvidt det dreier seg om et gjentakende brudd. Hvis bruddet er forholdsvis alvorlig, kunne blitt forebygget av virksomheten eller er en gjentakelse av et tidligere brudd, taler dette for at det er mulig å forebygge fremtidige brudd ved bruk av overtredelsesgebyr [1].

Når det gjelder utmåling av overtredelsesgebyr, blir vurderingen knyttet til mulige fordeler oppnådd med bruddet spesielt relevant. Prinsippet om at bruddet ikke skal lønne seg kommer med andre ord til anvendelse her, og størrelsen på overtredelsesgebyret bør i det minste utligne en eventuell fordel som er oppnådd. I tillegg er det relevant å hensynta hvem som begikk bruddet. Hvis bruddet er for eksempel begått av ledelsen i en virksomhet, taler dette for å gi et relativt større overtredelsesgebyr enn hvis bruddet var begått av en med en underordnet stilling [1].

Vurderinger rundt virksomhetens økonomiske evne må også legges vekt på ved utmåling av overtredelsesgebyret.

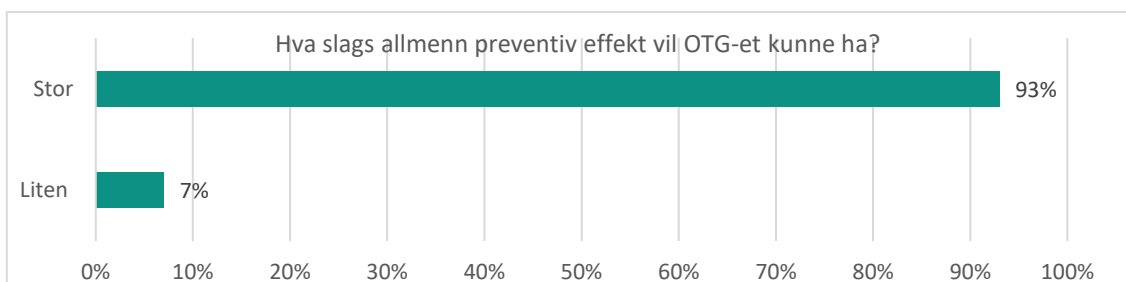
Som vist i figur 11 og figur 12, har vi så langt i år vurdert at både den individuelle preventive effekten og den allmennpreventive effekten som et overtredelsesgebyr vil kunne ha i en sak, er stor i en høy andel av vedtakene om overtredelsesgebyr.

Preventive hensyn – individuell

Figur 11: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurdering knyttet til preventive hensyn – individuell.

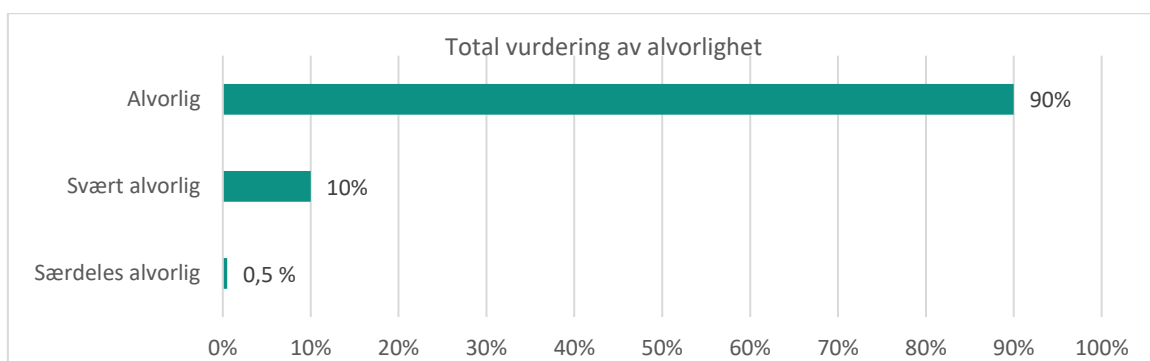
Preventive hensyn – allmenn

Figur 12: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurdering knyttet til preventive hensyn – allmenn.

1.10. Totalvurdering

Arbeidstilsynet skal foreta en totalvurdering av saken basert på vurderingene av de foregående momentene. Figur 13 viser at totalvurderingen for de aller fleste sakene vurderes som alvorlig i forbindelse med å gi vedtak om OTG.

Figur 13: Andel vedtak om OTG så langt i 2025, fordelt på vurderinger knyttet til totalvurderingen.

Anmeldelser

Beskrivelse

Når vi avdekker brudd, gir Arbeidstilsynet som regel pålegg til arbeidsgiver om å rette opp i forholdet, eller vi stanser arbeidet dersom det er fare for liv og helse. Dersom bruddet er alvorlig, må vi vurdere om vi vil følge opp dette videre med et eventuelt overtredelsesgebyr, eller om vi anser at forholdet er så alvorlig at det bør følges opp av politiet. Grov arbeidslivskriminalitet og lovovertridelser hvor overtredelsesgebyr ikke er en streng nok reaksjon, skal rutinemessig politianmeldes.

På grunn av forbud mot dobbeltstraff i den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, kan det ikke ilegges overtredelsesgebyr og anmeldelse for det samme lovbruddet.

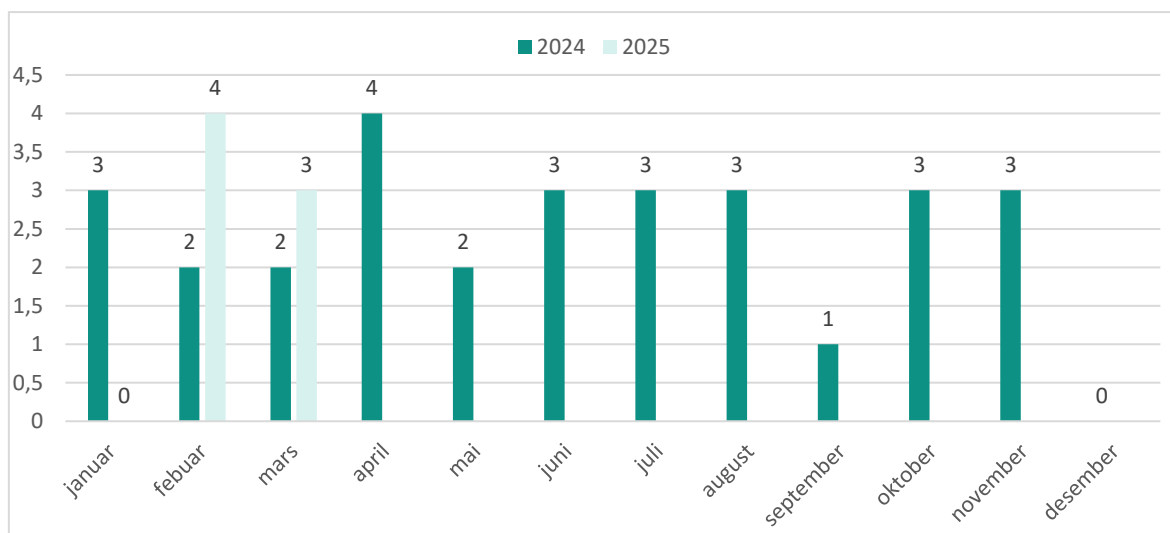
Anmeldelser – nøkkeltall

Vi har i perioden 1. januar–31. mars 2025 levert 29 anmeldelser. Tabell 4 viser anmeldelser de siste fire årene og til og med 31. mars 2025.

Tabell 4: Antall anmeldelser de siste fire årene og til og med 31. oktober 2024.

	2021	2022	2023	2024	2025	Totalt
Antall anmeldelser	39	13	42	29	7	130

Figur 14 viser hvordan anmeldelser fordeler seg gjennom året for 2024 og hittil i 2025. Per utgangen av november i fjor hadde vi gitt sju anmeldelser, sammenlignet med sju hittil i 2024.

Figur 14: Antall anmeldelser per måned i 2024 og til og med 31. mars 2025.

Hvor anmelder vi – næring

Næringen bygge- og anleggsvirksomhet er den næringen hvor vi har gitt flest anmeldelser så langt i 2024. Tabell 5 gir en oversikt over næringene hvor vi har gitt anmeldelser så langt i 2025 sammenlignet med hele 2024. Ettersom én anmeldelse kan gjelde flere tilsynssaker, kan en anmeldelse telles opp til flere ganger i tabellen under.

Tabell 5: Antall anmeldelser gitt i ulike næringer i 2024 og til og med 31. mars 2025.

Næring	2024	2025
F Bygge- og anleggsvirksomhet	13	2
N Forretningsmessig tjenesteyting	1	2
C Industri	6	1
Q Helse- og sosialtjenester	3	1
R Kulturell virksomhet, underholdning og fritidsaktiviteter	1	1
Ikke oppgitt	0	3
G Varehandel, reparasjon av motorvogner	4	0
H Transport og lagring	2	0
O Offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning	1	0
Totalsum	29	7

Referanser

[1] Prop. 83 L (2012–2013). Endringer i arbeidsmiljøloven mv. (søksmålsrett for fagforeninger mv., overtredelsesgebyr og ufrivillig deltid). Arbeids- og inkluderingsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/prop-83-l-20122013/id717709/>

Arbeidstilsynet

Tittel:

Fremdrift – Overtredelsesgebyr og anmeldelser

Ansvarlig redaktør: Marius Sjøberg

Redaktør: Ingrid Stette Haarberg

Redaksjon: Cecilie Åldstedt Nyrønning, Lauren Celeste Burger, Robert Ekle og Morten Støver

Utgitt:

April

Postadresse:

Arbeidstilsynet

Postboks 4720 Torgarden

7468 Trondheim

Sentralbord:

73 19 97 00

ISBN:

978-82-94086-13-9

arbeidstilsynet.no